Wiadomości

Piątek, 6 maja 2022

Ze snu czy z ducha? Fantastyczne malarstwo Teofila Ociepki

Wystawa prezentuje ona prawie pięćdziesiąt prac tego uznanego na świecie i jednego z najsłynniejszych polskich malarzy naiwnych. Ponieważ dominuje na nich fantastyczna przyroda w aranżacji wystawy wykorzystano różnorodne rośliny, które stanowią oryginalną oprawę dla dzieł artysty.

Inspiracją do przygotowania wystawy jest obraz *Kopalnia* Teofila Ociepki znajdujący się w zbiorach wielickiego muzeum. W ciemnej scenerii kopalni pracują górnicy – cóż bardziej typowego dla muzeum górniczego? A jednak nie dajmy się zwieść pozorom realizmu. Przy bliższym przyjrzeniu się pojawia się pytanie: dlaczego ci górnicy pracują wśród smoków lub dinozaurów?

Fantastyczne zwierzęta z obrazu namalowanego w Katowicach w 1967 roku mają licznych niebanalnych „braci", którzy wyszli spod pędzla Teofila Ociepki (1891–1978), takich jak: bazyliszki, uskrzydlone konie, duchy, a nawet serię błękitnych zwierząt Saturna!

Jego oryginalne, wyimaginowane krajobrazy – wypełnione fantastyczną fauną i florą w połączeniu z motywami z wierzeń – fascynują i urzekają odbiorców. Barwne i ekspresyjne dzieła Ociepki nie pozwalają na obojętność. Ponad 40 lat po śmierci artysta ma zarówno zaprzysięgłych miłośników odkrywających skomplikowaną okultystyczno-symboliczną i moralizatorską wymowę jego obrazów, jak i zaciekłych krytyków, wytykających mu błędy kompozycji.

Teofil Ociepka (1891-1978) urodził się w Janowie pod Katowicami w rodzinie

o tradycjach górniczych. Był uczestnikiem I wojny światowej jako żołnierz armii pruskiej. Wojna miała ogromny wpływ na jego dalsze losy. Gdy przebywał w wojskowym lazarecie, przypadkowo natknął się na traktat Athanasiusa Kirchera *Siedemdziesiąt dwa imiona Boże*. Lektura ta wzmogła w nim już wcześniej przejawiane zainteresowanie wiedzą tajemną i dała impuls do poszukiwań.

Po zakończeniu I wojny światowej Ociepka był świadkiem rodzącej się państwowości polskiej. Wziął też czynny udział w I powstaniu śląskim. Potem powrócił do kopalni i już do emerytury pracował jako maszynista w przykopalnianej elektrowni. Powrócił także do swoich zainteresowań okultystycznych. W 1923 roku nawiązał korespondencyjną znajomość

ze szwajcarskim ezoterykiem Filipem Hohmannem, który odtąd stał się mistrzem i duchowym przewodnikiem malarza. To dzięki niemu Ociepka otrzymał status mistrza nauk tajemnych.

Teofil Ociepka malarzem został z polecenia duchowego mistrza. W 1946 roku została zorganizowana wystawa malujących górników, w tym także prac Teofila Ociepki. Ekspozycję zobaczyła Izabela Czajka-Stachowicz, która następnie w 1948 roku zorganizowała mu wystawę indywidualną w Warszawie. Dzięki niej malarz zyskał sławę i uznanie, a jego obrazy znajdywały coraz więcej odbiorców.

Teofil Ociepka z natury był samotnikiem. Malował wyłącznie w swojej pracowni. Tu też chętnie opowiadał o swoich obrazach wszystkim, którzy do niego przychodzili i chcieli słuchać opowieści o walce dobra ze złem, o życiu na innych planetach i skarbnikach strzegących podziemnych skarbów.

Tuż przed przejściem na emeryturę w życiu Ociepki zaszła ogromna zmiana. Niespodziewanie otrzymał list z Bydgoszczy, w którym Julia Ufnal, podobnie jak on przejawiająca zainteresowania metafizyczne, wyznała że otrzymała moralny i duchowy nakaz zaopiekowania się artystą. 18 kwietnia 1959 roku zawarli związek małżeński. Przedsiębiorcza żona bardzo szybko przejęła kontrolę nad wszystkimi aspektami wspólnego życia. Malarz zerwał kontakty z kolegami, przestał zajmować się okultyzmem, a w 1969 roku przeprowadził się do Bydgoszczy.

W 1976 roku Teofil Ociepka został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 15 stycznia 1978 roku w wieku 87 lat.

W 2016 roku na Placu Grunwaldzkim w Katowicach, w galerii honorującej zasłużonych dla Katowic artystów, odsłonięto pomnik upamiętniający tego niezwykłego mistrza wyobraźni.

Ze snu czy z ducha? Fantastyczne malarstwo Teofila Ociepki to wystawa czasowa

zorganizowana przez Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce we współpracy z Muzeum Śląskim w Katowicach. Można ją oglądać od 29 kwietnia **do 31 sierpnia 2022 roku w Zamku Żupnym w Wieliczce**.

Kuratorki wystawy: kustosz Sonia Wilk - Muzeum Śląskie w Katowicach i kustosz Klementyna Ochniak-Dudek - Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Wydarzenia towarzyszące:

13.05 (piątek), godz. 20.00 - Noc Muzeów: oprowadza kuratorka Sonia Wilk z Muzeum Śląskiego w Katowicach
22.05 (niedziela), godz. 10.00 - zajęcia Mama, Tata i Ja: *Ze snu górnika*
8.07 (piątek), godz. 10.00 - Rodzinne Lato z Muzeum: *W krainie snu i wyobraźni*
7.08 (niedziela), godz. 12.00 - oprowadza kuratorka Klementyna Ochniak-Dudek z Muzeum Żup Krakowskich
19.08 (piątek), godz. 10.00 - Rodzinne Lato z Muzeum: *W krainie snu i wyobraźni*
lipiec-sierpień - możliwość zwiedzania wystawy poszerzonego o prezentację okazów paleozoologicznych (dla zainteresowanych).

Wystawa prezentuje dzieła Teofila Ociepki ze zbiorów:

Muzeum Śląskiego w Katowicach,
Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie,
Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie,
Muzeum Historii Katowic,
Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu,
Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu,
Muzeum Miejskiego w Zabrzu,
Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce,
Biblioteki Śląskiej w Katowicach,
Kolekcji Macieja Balceraka,
Kolekcji Ewy Macak,
Kolekcji Aldony i Wojciecha Olejników,
Kolekcji Mirosławy i Zbigniewa Pawłowskich

yczne-malarstwo-teofila-ociepki

https://www.facebook.com/muzeum.wieliczka